

Vergaderjaar 2021–2022

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

Nr. 305

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 mei 2022

Met deze brief wil ik u informeren over de publicatie van de toetsing op de investeringsplannen van de regionale en landelijke netbeheerders door de Autoriteit Consument en Markt (ACM) en mijzelf. Tevens ga ik ook nog kort in op de behoefte aan een prioriteringsrichtlijn voor netbeheerders.

Allereerst wil ik aangeven dat ik mij ervan bewust ben dat, vanwege de ontstane transportschaarste op het elektriciteitsnet, de investeringsplannen en de toetsing daarvan, een belangrijk middel zijn geworden om zicht te houden op de omvang van de problematiek. Daarbij bieden de plannen de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de investeringen van netbeheerders en hoe zij de ontstane situatie het hoofd bieden. Ook biedt het proces tot vaststellen van de investeringsplannen mede overheden, marktpartijen, de ACM en mij de mogelijkheid richting te geven aan de investeringen van netbeheerders. Een prioriteringsrichtlijn om netbeheerders een helder kader mee te geven welke uitbreidingsinvestering maatschappelijk gezien het meest urgent is, is hierbij een logisch vervolg. Over deze richtlijn wil ik uw Kamer na de zomer verder informeren.

Proces

Volgend uit de Elektriciteitswet 1998 en Gaswet dienen regionale en landelijke netbeheerders iedere twee jaar investeringsplannen op te stellen voor de door hen beheerde netten. In deze plannen worden alle noodzakelijke uitbreidingsinvesteringen en vervangingsinvesteringen beschreven en onderbouwd voor de komende tien jaar. Na openbaarmaking en consultatie met belanghebbenden worden de concept plannen getoetst. De ACM toetst de investeringsplannen van alle netbeheerders inhoudelijk, additioneel onderzoek ik op hoofdlijnen de investeringsplannen van de landelijke netbeheerders. De toetsing wordt vervolgens gepubliceerd. Zodra de concept investeringsplannen, na eventuele aanpassingen, voldoende zijn, kunnen de netbeheerders hun plannen vaststellen.

Toetsing ACM

De toets van de ACM is gericht op of de netbeheerders in redelijkheid tot het investeringsplan hebben kunnen komen. Deze toets heeft de ACM op 28 maart 2022 gepubliceerd op haar website¹. Hierover heeft zij mij geïnformeerd middels een brief met de belangrijkste bevindingen. Mijn reactie hierop, net als de brief en het rapport, kunt u vinden in de bijlagen².

De ACM heeft aan TenneT en regionale netbeheerder Liander voor het 150 kV Randmerennet een bindende gedragslijn opgelegd, omdat zij niet binnen de toetsingstermijn van 12 weken de benodigde aanvullende informatie konden verstrekken.

Specifiek heeft de ACM TenneT verplicht om ontbrekende informatie toe te voegen aan de investeringsplannen over hoe TenneT bepaalt welke knelpunten in het net als eerst worden opgelost en welke later. Daarnaast ontbreekt ook een volledige lijst van kwaliteitsknelpunten. Deze dient dan ook nog te worden toegevoegd. Als TenneT aan de bindende gedragslijn heeft voldaan kan TenneT haar investeringsplannen alsnog vaststellen. Dit geldt ook voor de investeringsplannen die door Liander zijn opgesteld voor het Randmerennet. Dit net wordt door TenneT beheerd, maar is in bezit van Liander. De andere netbeheerders kunnen op basis van de toets van de ACM al overgaan tot vaststelling.

Prioriteringsrichtlijn

Daarnaast is één van de voornaamste resultaten uit de toetsing van de ACM dat er behoefte is aan een prioriteringsrichtlijn die helpt bij het maken van de keuze welke investeringen prioriteit hebben. De ACM heeft mij dan ook verzocht hier werk van te maken. Deze behoefte deel ik. Zoals ik ook aangeef in mijn brief aan de ACM zal ik TenneT verzoeken om, conform de politiek-bestuurlijke afspraken in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK), waar mogelijk al in de aangepaste versie van het investeringsplan 2022 prioriteit te geven aan projecten uit het MIEK. Hiermee geef ik een eerste invulling aan de prioriteringsrichtlijn. In samenwerking met de ACM en TenneT zal ik dit verder uitwerken. Een verder gespecificeerde uitwerking van een dergelijke prioriteringsrichtlijn verwacht ik als onderdeel van het MIEK na de zomer aan uw Kamer te kunnen sturen.

Toetsing EZK

De toets die in opdracht van mij is uitgevoerd, is zoals gezegd gericht op de investeringsplannen van de landelijke netbeheerders. Voor het elektriciteitsnet is dat TenneT en voor het aardgasnetwerk is dat Gas Transport Services (GTS). In de toets wordt onderzocht of de netbeheerder rekenschap heeft gegeven aan de ontwikkelingen op de Nederlandse energiemarkt en deze heeft beschreven in het investeringsplan. De toetsing is in deze ronde investeringsplannen uitgevoerd door ECORYS. Het door hen opgestelde rapport wordt gelijktijdig met deze brief gepubliceerd.

Uit deze analyse blijkt dat de netbeheerders zich rekenschap hebben gegeven van de ontwikkelingen op de energiemarkt. Dit betekent dat

¹ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/scherpere-keuzes-nodig-bij-uitbreiding-elektriciteitsnet-om-doelen-energietransitie-te-halen>.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

zowel GTS als TenneT op basis van mijn toets de investeringsplannen kunnen vaststellen.

Wel is afgesproken met TenneT dat zij in het investeringsplan explicieter moet maken welke maatregelen TenneT neemt om te voldoen aan de, in Europese wetgeving vastgestelde, 70%-eis voor het beschikbaar stellen van transportcapaciteit aan de markt³. In 2019 is een actieplan opgesteld om uiterlijk 31 december 2025 te voldoen aan deze eis. In de Elektriciteitswet is vastgelegd dat TenneT in haar investeringsplannen zich rekenschap moet geven van dit actieplan. Met TenneT is afgesproken dat deze toevoeging aan het actieplan wordt verwerkt in de aangepaste versie van het investeringsplan waarin ook de bindende gedragslijn van de ACM wordt verwerkt.

Tot slot blijf ik onderzoeken hoe de toetsing van de investeringsplannen kan worden doorontwikkeld, zodat de investeringsplannen blijven aansluiten op de ontwikkelingen in de sector en de energietransitie.

De Minister voor Klimaat en Energie,
R.A.A. Jetten

³ artikel 15 van Europese verordening 2019/943.